

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: CA-14P/58/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5323201388
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lenka Lenártová
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2023:5323201388.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina, v konaní pred sudkyňou Mgr. Lenkou Lenártovou, vo veci starostlivosti o maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvalé bydlisko A. C. XXX, občana Slovenskej republiky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom - Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, dieťa matky D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvalé bydlisko A. C. XXX, občianky Slovenskej republiky a otca A. E., nar. XX.XX.XXXX, trvalé bydlisko Mesto Žilina doručovacia adresa F., G. H. C. XX, občana Slovenskej republiky, v zastúpení splnomocneným zástupcom ELOJ ÚNIA (Ekonomicko-legislatívna ochrana jednotlivca), Horný val č. 8/17, Žilina, IČO: 37 903349, o návrhu otca na zníženie výživného pre maloleté dieťa a návrhu matky na zvýšenie výživného pre maloleté dieťa, na pojednávaní konanom na Okresnom súde Žilina dňa 25.07.2023, takto

rozhodol:

I. Súd návrh otca A. E., nar. XX.XX.XXXX, zo dňa 29. 3. 2023, ktorý bol doručený Okresnému súdu Čadca dňa 14. 4. 2023, pre maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX, na zníženie výživného, z a m i e t a .

II. Súd návrh matky D. B., nar. XX.XX.XXXX, na zvýšenie výživného pre maloletého A. B., z a m i e t a .

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Podaním zo dňa 29.03.2023, ktoré bolo doručené Okresnému súdu Čadca dňa 14. 4. 2023, sa otec maloletého dieťaťa domáhal zníženia výživného pre maloletého A. B. zo sumy 130 EUR na sumu 25,38 EUR mesačne.

2. Návrh odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Čadca č. k. 14P/58/2021-47 mu bolo vymerané platiť k rukám matky D. B. výživné v sume 130 EUR vždy do 20-tého dňa.

Nepracuje, len brigádne vypomáha pri lesných prácach. Vzhľadom na jeho zdravotný stav po operácii srdca (výmena chlopne), kde sa námaha a práca mu spôsobuje zhoršovanie zdravotného stavu.

V dôsledku zhoršeného zdravotného stavu, zníženie možnosti prác aj vďaka dlhodobu nepriaznivého počasia, sa v poslednej dobe zhoršila jeho finančná situácia.

Podnájom, v ktorom býval, sa rozhodla majiteľka predať a on bol nútený sa presťahovať do nového prenájmu. Výdavky na bývanie má 430 EUR.

V decembri podal osobný bankrot, ktorý 22.02.2023 bol zverejnený v obchodnom vestníku. V zozname dlžníkov uviedol aj matku jeho syna D. B..

Z dôvodu, že od poslednej úpravy výživného došlo k zásadnej zmene pomerov na jeho strane, žiada o zníženie jeho vyživovacej povinnosti na minimálnu výšku, t.j. 25,38 EUR.

3. Matka sa k návrhu otca písomne nevyjadrila.

Dňa 13.06.2023 bolo súdu doručené jej vyhlásenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch.

4. Kolízny opatrovník sa na pojednávanie nedostavil, hoci bol riadne a včas predvolaný (č. I. 44). Neúčast' neospravedlnil, nepožiadala o odročenie pojednávania.

Sama neprítomnosť kolízneho opatrovníka maloletého na pojednávaní neznamena, že maloletý nebol v občianskom súdnom konaní riadne zastúpený (unesenie NS SR 3Cdo 16/2011).

Súd rozhodol, že sa pojednávanie vykoná v neprítomnosti kolízneho opatrovníka.

5. Otec maloletého dieťaťa na pojednávaní vo výpovedi uviedol, že návrh podával z dôvodu, že mu to finančne nevychádza. Za bývanie platí 430 EUR a 20 EUR za televíziu. Pochybnosť platí odvody zdravotné a sociálne. Ide o sumu 54 EUR mesačne. Keďže zamestnáva sám seba vo svojej firme, tak tieto odvody musí platiť. Nechcel byť už ako živnostník, pretože vtedy sa platili odvody vyššie. Firmu má od roku 2018.

Naposledy zaplatil výživné pre 4. mesiacmi, možno aj viac.

Ak by sa zamestnal ako SBS – kár, zarobil by 500 – 600 EUR mesačne, čo je málo. Nemá ani odbornú spôsobilosť na takúto prácu.

Vybavil si osobný bankrot, v rámci ktorého uhradza mesačnú splátku 14 EUR a chce si teraz aktuálne všetko riadne platiť. Od firmy má príjem 60 EUR a zisky firmy, ktoré sú tiež jeho vychádzajú cca na 1.000 EUR.

Ako ďalšie výdavky uviedol 150 EUR strava, 200 EUR nafta, 20 EUR hygiena, 130 EUR výživné, 50 EUR telefón. Otec ešte uviedol, že musí si kupovať oblečenie do práce, ktoré síce nekupuje každý mesiac, ale raz za tých 5 mesiacov nejakých 100 EUR vychádza ten výdavok.

K svojmu zdravotnému stavu otec uviedol, že buď každý mesiac alebo raz za dva mesiace chodí na krv, to už podľa toho, aké má výsledky krvi. Tieto odbery súvisia s operáciou srdca. Užíva aktuálne len Warfarin 5, za tento sa nič nedoplaća. Požiadal by si aj o invalidný dôchodok, ale musel by rok maródovať.

V rámci svojho zamestnania vykonáva orezy, mierne výrubu, kosenie trávy v lesoparku a tak. Na výkon inej činnosti, napr. SBS-kára, nemá predpoklady a aj tak by dostával 500, možno 600 EUR, čo je málo.

K styku s maloletým synom otec uviedol, že za synom nechodí, nepamätá si, kedy ho naposledy videl. Darčeky na sviatky, ako sú narodeniny, meniny a Vianoce maloletému nekupuje.

Návrh na zníženie otec odôvodňuje zhoršením zdravotného stavu, znížením možností prác, zhoršením finančnej situácie.

6. Matka maloletého dieťaťa vo výpovedi na pojednávaní uviedla, že nesúhlasí so znížením výživného.

Otec maloletého vôbec neplatí výživné, ani od exekútora jej nič nechodí. Naďalej pracuje ako obsluha v bufete s príjmom 140 EUR mesačne. V práci dostáva aj "tringelty", ale zakaždým je to iné. Táto práca je na dohodu, nedá sa jej zamestnať na plný pracovný úväzok, pretože má 4-ročného syna, ktorý je v škôlke. Po škôlke sa mu musí venovať, preto si nemôže zobrať prácu, kde by bola od 06.00 hod. do 18.00 hod., aj keď by rada pracovala. Keďže pracuje na dohodu, nemá nárok na daňový bonus.

Býva u rodičov, ktorým prispieva sumou 100 EUR, plus zakupuje potraviny. Za telefón platí 40 EUR. Za cestovné jej to vychádza 20 EUR týždenne. Dochádza z Makova do Žiliny. Finančne jej pomáhajú rodičia. Potom už poberá len prídavok na dieťa a náhradné výživné vo výške 130 EUR mesačne.

Výdavky na stravu sú 100 EUR, ošatenie 100 EUR, hygienické potreby EUR. Synovi kupovala teraz bicykel za 50 EUR z bazáru. Takisto mu chcela dopriať kolobežku. Bolo potrebné mu kúpiť aj prilbu, pretože chce, aby mal všetko, čo majú aj iné deti a čo potrebuje.

K zdravotnému stavu maloletého dieťaťa matka uviedla, že je dobrý, alergie nemá. Teraz ho len prehánalo, preto mu kupovala taký prášok, niečo ako probiotiká, za čo sa platilo 10 EUR. Ako začal maloletý chodiť do škôlky, býva častejšie chorý. Keď má teploty alebo kašle, je potrebné mu dať Paralen alebo sirup. Jeden taký sirup vyjde aj na 16 EUR, takže mesačne to môže byť tých 40-50 EUR. Vitamíny mu nedáva, avšak jedáva maloletý ovocie. Pokiaľ sa týka výdavku na materskú škôlku, matka uviedla výdavok 62 EUR. Predložila aj potvrdenie A. I. A. o tom, že maloletý je tam v celodennej výchove a vzdelávaní a poplatky sú 10 EUR mesačný príspevok, a za stravu na dieťa 2.40 EUR /1deň.

V súvislosti so zmluvou o pôžičke, ktorú mala uzatvorenú s otcom, uviedla, že si zobrala úver vo výške 12.000 EUR. 6.000 EUR dala otcovi a 6.000 EUR vrátila banke. Aby nemusela platiť veľké úroky, rodičia jej vyplátili tento úver. Ona im to musí splatiť. Teraz aktuálne nespláca, pretože nemá z čoho. Keď bude syn väčší, bude im to musieť splatiť. Suma dlhuje 4.000 EUR.

V záverečnom návrhu matka navrhla na pojednávaní (do zápisnice o pojednávaní) zvýšiť výživné pre maloleté dieťa na sumu 160 EUR mesačne.

7. Súd na pojednávaní vykonal aj nasledovné listinné dôkazy:

Súd sa dôsledne oboznámil s obsahom spisu Okresného súdu Čadca, sp. zn. 14P 58/2021, ako aj s rozsudkom Okresného súdu Žilina zo dňa 22. 6. 2022, sp. zn. 14P 58/2021, ktorým bolo (okrem iného) určené výživné pre maloleté dieťa na sumu 130 EUR mesačne od 29. 12. 2021.

Toto rozhodnutie je dôležité najmä z toho dôvodu, aby súd mohol porovnať pomery účastníkov konania v čase predchádzajúcej úpravy výšky výživného (v júni 2022) a prípadnú zmenu pomerov, na ktorú poukazovali účastníci konania.

Z uvedeného rozhodnutia vyplývajú nasledovné podstatné skutočnosti, ktorými sú charakterizované pomery matky, otca a maloletého dieťaťa:

- maloleté dieťa malo 3 a pol roka, bolo v celodennej starostlivosti matky, odôvodnené výdavky maloletého dieťaťa neboli presne špecifikované (čo do druhu a výšky), boli charakterizované ako bežné výdavky na stravu, oblečenie, hygienické potreby a podobne, dieťa užívalo BioGaiu, na tri týždne tento liek stál 13 EUR, lieky dieťa užívalo, len keď bolo choré,

- matka bola nezamestnaná, poberala podporu v nezamestnanosti 320 EUR, prídavok na dieťa 25 EUR, výdavky na domácnosť 100 EUR, bývala v spoločnej domácnosti s priateľom, paušál mobilného telefónu 40 EUR, oblečenie si skoro nekupovala, hygienické potreby zakupovala spolu s priateľom, lieky na predpis neužívala,

- otec pracoval brigádne, zrušil živnosť pre zdravotné problémy, nemal by fyzicky robiť ťažkú prácu (pred 12. rokmi mu menili srdcovú chlopňu), užíval WARFARIN (bez doplatku), brigádnicky si mesačne privyrobil 600 až 650 EUR, na nájomné vynaložil 250 EUR, za energie platil 100 EUR (spolu 350 EUR), voda 60 EUR na pol roka, telefón mesačne 20 EUR,

- maloleté dieťa bolo týmto rozsudkom zverené do osobnej starostlivosti matke a bol upravený styk otca s maloletým dieťaťom.

Z listinných dôkazov, ktoré boli zabezpečené v konaní o návrhu otca na zníženie výživného pre maloleté dieťa, vyplývajú nasledovné skutočnosti:

Súd sa oboznámil s obsahom OBCHODNÉHO VESTNÍKA 36/2023, z ktorého zistil, že bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka – otca maloletého dieťaťa, bol zbavený všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze na majetok dlžníka, a to v rozsahu, v akom nebudú v konkurze uspokojené.

Z vyhlásenia osobných, majetkových a zárobkových pomerov matky (v písomnej forme) zo dňa 10. 6. 2023 vyplýva, že matka maloletého dieťaťa je slobodná, má stredoškolské vzdelanie s maturitou, zdravotný stav má dobrý, vlastní motorové vozidlo, pracuje ako obsluha v bufete, má úver 6 160 EUR, býva u rodičov.

Zo správy od zamestnávateľa A. A., so sídlom v Žiline, Ul. Klemensova č. 1107/32 mal súd preukázané, že jej príjem za obdobie apríl- máj 2023 bol cca 130 EUR mesačne netto.

Zo správy od Mgr. Martina Thomka - exekútora, zo dňa 12. 4. 2023 vyplýva, že sa voči otcovi vedie exekučné konanie, v súvislosti s neplatením výživného pre maloleté dieťa - výška pohľadávky je 1 840,43 EUR.

Zo správy ÚPSVaR Žilina zo dňa 27. 6. 2023 vyplýva, že otec býva v prenajatom jednoizbovom byte, otec uviedol, že návrh na zníženie výživného podal z dôvodu, že má nízky zárobok, má zdravotné problémy a matka mu neumožňuje styk s dieťaťom. Pracuje vo firme LES MK, s.r.o., činnosť môže vykonávať len keď je priaznivé počasie (rezanie, kosenie, záhradné práce), jeho čistý mesačný príjem je 1 000 EUR. K výdavkom otec uviedol: strava 150 EUR, 200 EUR nafta, 20 EUR hygiena, 130 EUR výživné, 14 EUR splátka osobného bankrotu, 50 EUR telefón, 55 EUR odvody, nájom 430 EUR a 20 EUR internet.

Na pojednávaní boli vykonané ako listinné dôkazy – faktúry, ktoré vystavil otec za obdobie od novembra 2022 do mája 2023 na sumy 700 EUR až 1 010 EUR.

8. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len Zákon o rodine), rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy mal. dieťaťa.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 odsek 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremiľčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre mal. dieťa možno priznať najdlhšie na dobu 3 rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 2 ods. 2 CMP, na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len "účastník") a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

Podľa § 185 ods. 1 Civilného sporového poriadku – zákon č. 160/2015 Z. z. (ďalej len CSP), súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná.

Podľa § 185 ods. 1 CSP, súd môže aj bez návrhu vykonať dôkaz, ktorý vyplýva z verejných registrov a zoznamov, ak tieto registre alebo zoznamy nasvedčujú, že skutkové tvrdenia strán sú v rozpore so skutočnosťou; iné dôkazy bez návrhu nevykoná, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 187 ods. 1 CSP, za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov.

Podľa § 187 ods. 1 CSP, dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 191 ods. 1 CSP, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

Podľa § 191 ods. 2 CSP, vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 35 CMP je súd povinný zistiť skutočný stav veci.

Podľa § 36 CMP je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci konania, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

Podľa § 37 CMP, súd si môže osvojiť zhodné skutkové tvrdenia účastníkov, ak nemá pochybnosti o ich pravdivosti, len ak nie sú v rozpore s vykonaním dokazovaním.

Podľa ustanovenia § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práva povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

9. Súd vykonal dokazovanie na pojednávaní výsluchom otca, matky a oboznámením obsahu listinných dôkazov.

10. Súd nebol oprávnený skúmať výšku pôvodne zvýšeného výživného v júni 2022, pretože by išlo o neprípustnú reparáciu právoplatného rozhodnutia. V rámci dokazovania najskôr skúmal, či došlo k zmene pomerov na strane všetkých účastníkov konania, t.j. otca, matky a dieťaťa, a to od predchádzajúcej úpravy výživného do času rozhodovania o návrhu otca na zníženie výživného (a návrhu matky na zvýšenie výživného), teda či je vôbec oprávnený vec výšky výživného opätovne prejednať.

11. Zmena pomerov (ako hmotnoprávny základ pre nové rozhodnutie o výške výživného) nemusí byť podstatná. Na druhej strane, musí byť tak závažná (kvalifikovaná), aby bolo možné konštatovať, že pôvodné rozhodnutie pri takto zmenených pomeroch neobstojí. Je potrebné prihliadnuť na rozsah, časové trvanie, ale aj všetky ostatné okolnosti, ktoré sa závažnejším spôsobom prejavujú v pomeroch účastníkov, v porovnaní s ich pomermi v čase skoršieho rozhodnutia.

12. Zmena pomerov (ako hmotnoprávny základ pre nové rozhodnutie o výške výživného) musí byť tak závažná (kvalifikovaná), aby bolo možné konštatovať, že pôvodné rozhodnutie (rozsudok Okresného súdu Čadca zo dňa 22. 6. 2022, sp. zn. 14P 58/2021), v časti určeného výživného pre maloletého A. B. pri takto zmenených pomeroch neobstojí.

13. Pri posudzovaní zmeny pomerov súd prihliadol aj na vývoj životných nákladov (objektívna okolnosť) od určenia výšky výživného skorším rozhodnutím, spolu s inými dôvodmi (subjektívnymi okolnosťami na strane účastníkov konania).

14. K návrhu matky na zvýšenie výživného všeobecne:

Východiskovým princípom, ktorý platí v režime mimosporových konaní, je ochrana verejného záujmu, práv garantovaných zákonom a to s dôrazom na dobré mravy. To sa prejavuje a malo by sa prejavovať v rešpektovaní prioritného kritéria, ktorým je kritérium najlepšieho záujmu dieťaťa, úzko súvisiaceho aj s realizáciou tzv. participačných práv dieťaťa a v bezprostrednej nadväznosti na zachovanie spravodlivého konania.

V prvom rade rodičia zodpovedajú za riadny výkon rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a za jeho výchovu. V predmetnej veci majú obidvaja rodičia rovnaké práva a povinnosti.

Východiskovou myšlienkou multidisciplinárneho prístupu je, že rozhodovanie o právach a povinnostiach k maloletým deťom patrí predovšetkým do rúk rodičov. Za týmto účelom je vhodné podporiť spoluprácu rodičov a naopak nepodporovať zo strany súdu žiadne konfliktné stratégie. Cieľom je nastaviť komunikáciu rodičov aspoň v minimálnej miere a deeskalovať rodičovský konflikt, a to aj v otázke výživného.

Autoritatívne rozhodnutie súdu o úprave práv a povinností k dieťaťu (aj o zmene výšky výživného), je až druhoradým riešením. Pokiaľ nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv a povinností, rozhodne o nich súd, vždy však s prihliadnutím na najlepší záujem maloletého dieťaťa.

Najlepší záujem dieťaťa môže v závislosti na svojej povahe a závažnosti prevážiť nad záujmom rodiča.

Judikatúra súdov vrátane Ústavného súdu SR, zdôrazňuje základnú premisu, že sú to primárne rodičia, ktorí rozhodujú o osude svojich detí a že ingerencia štátu by mala nastúpiť iba v tých prípadoch, kedy je to skutočne nevyhnutné a mala by byť primeraná sledovanému účelu.

Súd dbá na to, aby prednostne došlo medzi rodičmi k uzatvoreniu dohody o výkone ich rodičovských práv a povinností. Dosiahnuť zhodu rodičov v záujme dieťaťa, nie je právom rodiča, ale jeho povinnosťou, vyplývajúcou z jeho rodičovskej zodpovednosti.

Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletým deťom vyplýva priamo zo Zákona o rodine. V usporiadaných rodinných pomeroch sa táto povinnosť nevníma ako zákonná, pravidlom je jej dobrovoľné plnenie.

Výživné má spotrebný charakter, slúži na uspokojovanie základných potrieb, akými sú strava, ošatenie, bývanie, kultúrne, vzdelávacie, športové a rekreačné potreby – zabezpečovanie všetkých životných potrieb nevyhnutných pre všeobecný telesný a duševný rozvoj, pre prípravu na uplatnenie sa v živote.

Odôvodnené potreby maloletého dieťaťa sú rôzne, podľa okolností každého jednotlivého prípadu, pričom sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie sa v spoločenskom živote a rozvoja záujmov.

Výdavky pre dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojenie jeho potrieb, preto výživné nemožno považovať len za plnenie na výživu maloletého dieťaťa, ale aj náklady na bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby, zdravotnú starostlivosť, záujmovú činnosť dieťaťa.

Vyživovacia povinnosť rodiča k maloletému dieťaťu sa plní predovšetkým finančným plnením (výživným), vecným plnením a aj osobnou starostlivosťou.

Osobná starostlivosť o maloleté dieťa tvorí materiálne hodnoty, zodpovedajúce príspevku druhého rodiča, ktorý ich poskytuje v peniazoch, a uspokojovanie potrieb dieťaťa touto formou vyvažuje platby druhého rodiča.

15. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil nasledovný skutkový stav veci:

Otec na pojednávaní trval na znížení výživného podľa návrhu (na sumu 25,38 EUR mesačne – čo nie je ani suma minimálneho výživného – poznámka súdu) a následne na výšku, o ktorej rozhodne súd (na pojednávaní na súde). Rodičia sa v otázke výšky výživného pre ich maloletého syna nedohodli. Matka so zvýšením výživného pre maloleté dieťa nesúhlasila a navrhla zvýšiť výživné na sumu 160 Eur mesačne.

Súd v súvislosti s návrhom otca a návrhom matky dokazovanie zamerlal predovšetkým na prípadnú zmenu pomerov u otca, matky, maloletého dieťaťa a na rast životných nákladov.

Rodičia maloletého dieťaťa nie sú manželia. V júni 2022 boli upravené práva a povinnosti k maloletému dieťaťu tak, že maloleté dieťa bolo zverené do osobnej starostlivosti matky, bol upravený styk otca s dieťaťom a určené výživné 130 EUR mesačne od 29. 12. 2021. Otec bol zaviazaný zaplatiť dlžné za obdobie od 29. 12. 2021 do 30. 6. 2022 sumu 592,58 EUR a boli mu povolené splátky po 50 EUR.

16. Zmena pomerov u maloletého dieťaťa nastala najmä v tom, že dieťa nastúpilo do škôlky, pribudol výdavok v škôlke 62 EUR. V júni 2022 sa staral o dieťa osobne. Dieťa zdravé, výdavky na lieky uvádzané matkou, považuje súd za premrštené.

Aj keď od júna 2022 uplynul viac ako rok, podstatne sa zvýšili životné náklady.

Životné náklady najmä od začiatku roku 2022 vzrástli podstatne, osobitne náklady na energie a potraviny. Súd túto skutočnosť pri posudzovaní návrhu matky na zvýšenie výživného zobrať samozrejme do úvahy.

Celkové zvýšené náklady za rok 2022 predstavujú podľa typu domácnosti 17 – 19 %, čo je viac ako miera inflácie 15,4 % (zdroj: Náklady na život v SR nemeríme dobre, analytici NBS navrhujú iný výpočet - Forbes).

Priemerná inflácia za celý rok 2022 dosiahla úroveň 12,8 %. Vysoký rast cien ovplyvnilo najmä zvýšenie cien energií, v novodobej histórii SR rekordný nárast cien potravín a pohonných hmôt. Zdraženie vybraných potravín každodennej spotreby - chleba, či mliečnych výrobkov s vajcami, ako aj zeleniny prekročilo hranicu 20 % a váhovo menej dôležité oleje a tuky hranicu 40 % (zdroj: Inflácia za rok 2022 - statistics.sk).

V roku 2023 je zvýšenie životných nákladov obdobné (mierne nižšie).

Súd preto konštatoval, že výdavky pre maloleté dieťa, osobitne strava, oblečenie, hygienické a iné základné potreby vzrástli. Pribudol výdavok v škôlke (strava, poplatok v škôlke).

Dieťa fyzicky aj psychicky vyspelo, vrástli aj výdavky na voľnočasové aktivity (hračky, výlety a podobne).

17. Matka bola júni 2022 nezamestnaná, poberala podporu v nezamestnanosti 320 EUR, prídavok na dieťa 25 EUR mesačne. V súčasnosti pracuje na základe dohody ako obsluha v bufete, s čistým mesačným príjmom cca 140 EUR mesačne. Pobera prídavok na dieťa 60 EUR mesačne a náhradné výživné. U matky k iným zásadnejším zmenám nedošlo.

Výška príjmu "druhého" rodiča (spravidla rodiča, ktorý má maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti – v konkrétnom prípade matky) ovplyvňuje výšku vyživovacej povinnosti výživou povinnej osoby (v tomto prípade otca) len veľmi okrajovo (rozhodnutie Krajského súdu v Žiline 30. 4. 2019, sp. zn. 10CoP/22/2019).

Napriek tomu súd sa zaoberal aj zmenou pomerov u matky, v predchádzajúcej časti odôvodnenia tohto rozsudku.

18. Otec v júni 2023 pracoval len brigádne, s čistým príjmom podľa vlastného vyjadrenia na pojednávaní 600 – 650 EUR. V roku 2023, aj v čase vyhlásenia rozsudku uviedol, že dosahuje príjem cca 1 000 EUR mesačne. Má príjem 60 EUR mesačne a zisky firmy 1 000 EUR mesačne.

19. Pokiaľ je otec jediný konateľ a spoločník vo vlastnej firme, je schopný dosahovať príjem, pričom aj počas šetrenia pomerov uviedol, že má príjem cca 1.000 EUR mesačne. Z tohto príjmu súd pri rozhodovaní o návrhoch otca aj matky vychádzal. Neobstojí tvrdenie otca, že môže pracovať len vtedy, keď je pekné počasie.

20. Súd konštatuje, že došlo u otca k podstatnej zmene pomerov – podstatnému nárastu príjmu minimálne o 350- 400 EUR mesačne. Skutočnosť, že otec takýto príjem dosahuje, bola preukázaná aj vykonanými faktúrami, ktoré predložil otec na pojednávaní.

21. Otec sa liečil na ochorenie, ktoré uviedol v návrhu na zníženie výživného pre svoje maloleté dieťa už v čase určenia výživného - v roku 2022 - ide o dlhodobé ochorenie. Aj v júni 2022 užíval liek WARFARIN. Iné lieky neuvádzal. Otec nepreukázal zníženú pracovnú schopnosť ani invaliditu (sám uviedol, že o priznanie invalidného dôchodku ani nepožiadaval). Musel by „maródovať“, čo nechce, teda celkom zrejme to nie je potrebné. Táto skutočnosť oproti júnu 2022 nie je nová, preto nemôže byť dôvodom na zníženie výživného. Zhoršovanie zdravotného stavu v dôsledku práce otec nepreukázal. Otcov stav zrejme nie je natoľko vážny, aby mu bránil dosahovať príjem, keď jediným liekom, ktorý užíva, je liek ktorý patrí do skupiny liekov - perorálne antikoagulanciá a používa sa na prevenciu pred trombózou (krvné zrazeniny). Neužíva lieky na podporu srdcovej činnosti. Za tento liek otec nedopláca, vyšetrenia u lekára sú platené zo zdravotného poistenia.

Otec musí v prvom rade uspokojiť potreby svojho dieťaťa a svoje výdavky tomu prispôsobiť.

Náklady na bývanie v júni 2022 otec uvádza celkovo 360 EUR, v súčasnosti 430 EUR mesačne (mali vzrásť o 70 EUR mesačne). Výdavky na bývanie síce otcovi podľa jeho výpovede vzrástli, avšak táto skutočnosť nemôže byť na úkor maloletého dieťaťa vo forme zníženia výživného. Otec musí hľadať lacnejšie alternatívy bývania (napríklad ubytovňu). Pribudol mu výdavok 14 EUR (v súvislosti s vyhláseným konkurzom na jeho majetok) – súčasne mu zanikli dlhy. Otec musí upraviť niektoré svoje výdavky, v prospech dieťaťa, najmä výdavok na mobilný telefón (v súčasnosti nadštandardných 50 EUR mesačne), výdavky na pohonné hmoty na súkromné účely. Výživné má podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine prednosť pred inými výdavkami rodičov.

Ak by aj matka neumožňovala styk otca s maloletým dieťaťom, táto skutočnosť nemôže byť dôvodom na zníženie výživného. Ak má otec záujem stretávať sa s maloletým dieťaťom (čo by bolo žiaduce), mal by sa s matkou na realizácii styku dohodnúť, podať návrh na výkon rozhodnutia (ak matka styku zavinene bráni) alebo podať návrh na zmenu styku s maloletým dieťaťom.

Otec preukázal, že na jeho majetok bol vyhlásený konkurz. Neobstojí tvrdenie, že táto skutočnosť by mohla odôvodniť zníženie výživného, pretože tento stav si otec zavinil sám tým, že sa nezodpovedne zadlžoval a dlhy následne riadne a včas nesplácal.

Iná podstatná zmena pomerov u otca v rámci dokazovania neboli preukázané.

22. Podstatná je aj skutočnosť, že otec matke s výchovou maloletého dieťaťa nepomáha, dieťaťu nielenže riadne neplatí určené výživné, ale neposkytuje mu ani vecné plnenia (ani darčeky na sviatky). Matka sa o maloleté dieťa osobne stará, čo je forma vyživovacej povinnosti. Aj matka má voči maloletému dieťaťu vyživovaciu povinnosť vo finančnom vyjadrení, tá je však menšia ako u otca, lebo matka si

vyživovaciu povinnosť plní aj intenzívnou osobnou starostlivosťou (so zreteľom na vek maloletého dieťaťa). Otec sám uviedol, že výživné neplatí 4 mesiace, možno aj viac. Takéto konanie môže mať aj trestnoprávne následky.

23. Súd pri rozhodovaní o návrhu otca, bral v prvom rade do úvahy najlepší záujem maloletého dieťaťa. Zníženie výživného nikdy nie je v záujme dieťaťa a malo by byť celkom výnimočným rozhodnutím, ak sa pomery zmenia tak radikálne, že nemožno spravodlivo požadovať od povinného rodiča plnenie vyživovacej povinnosti v určenom rozsahu. Potreby vyvíjajúceho sa dieťaťa totiž prirodzene a neustále rastú. Rastú aj životné náklady. Je prvoradou povinnosťou povinného rodiča, aby zabezpečil potreby dieťaťa v potrebnom rozsahu.

Takýmto rozhodnutím (rozhodnutím o znížení výživného) sa znižuje životná úroveň maloletého dieťaťa, a teda v žiadnom záujme nie je v jeho záujme. Preto je nevyhnutné dôkladne preukázať všetky skutočnosti, ktoré by takéto rozhodnutie súdu odôvodňovali, najmä dopad na maloleté dieťa a uspokojovanie jeho odôvodnených potrieb. Dôvody, pre ktoré je možné znížiť vyživovaciu povinnosť musia spĺňať najmä kritérium objektívnej nemožnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť povinným rodičom, a to ani pri náležitej snahe tohto rodiča a vyčerpaní všetkých dostupných možností, ktoré umožňujú plniť si doterajší rozsah vyživovacej povinnosti.

Dopad zníženia výživného na dieťa by bol veľmi nepriaznivý a otec si musí uvedomiť, že v budúcnosti bude potrebné výživné aj zvýšiť, pretože odôvodnené potreby dieťaťa prirodzene rastú. U otca nebola preukázaná objektívna nemožnosť plniť si svoju vyživovaciu povinnosť, v doterajšej výške.

24. Povinnosťou každého rodiča je povinnosť korigovať svoje výdavky tak, aby predovšetkým mohol plniť vyživovaciu povinnosť, vyplývajúcu mu zo zákona (uznesenie Krajského súdu Žilina, sp. zn. 9 CoP 71/2008).

25. Keďže súd v rámci vykonaného dokazovania nezistil takú zmenu pomerov u otca, matky a maloletého dieťaťa, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného, návrh otca na zníženie výživného v celom rozsahu zamietol.

26. Matka na pojednávaní (do zápisnice o pojednávaní), podala návrh na zvýšenie výživného pre maloleté dieťa, na sumu 160 EUR. Návrh odôvodnila tým, že všetko je drahé.

Súd aj v súvislosti s návrhom matky poukazuje na zistenú zmenu pomerov u otca, matky a maloletého dieťaťa v predchádzajúcej časti tohto rozsudku. Od určenia výživného uplynul rok. Došlo síce k nárastu výdavkov pre maloleté dieťa sa nárastu životných nákladov (drahota), avšak sčasti je táto zmena pomerov sčasti kompenzovaná tým, že došlo k nárastu výšky prídavku na dieťa zo sumy 25 Eur v júni 2022 na sumu 60 EUR od 1. 1. 2022 a opakovanou inflačnou pomocou štátu v roku 2022 a 2023.

Prídavok na dieťa je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva rodičovi či inej oprávnenej osobe na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa. I keď povinnosť prispievať na výživu maloletých majú predovšetkým rodičia a vyplácanie prídavkov na deti nenahradzuje plnenie tejto povinnosti, predsa len vyplácané rodinné prídavky (rodinné dávky, vyrovnávacie dávky alebo ich doplatok), môžu sčasti uhradiť odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. Súd pri určovaní výšky výživného na maloleté dieťa musí preto prihliadať aj na to, do akej miery sú potreby maloletého hradené z takýchto zdrojov (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 19. marca 2018, sp. zn. 3 Cdo 88/2017).

Súd na tento príjem matky pri posudzovaní návrhu na zvýšenie výživného prihliadol tak, že aj s poukázaním na túto skutočnosť, návrh matky na zvýšenie výživného nie je dôvodný.

Podľa názoru súdu, v zhode s ustálenou judikatúrou, prídavok na dieťa len sčasti hradia odôvodnené potreby maloletého dieťaťa a nenahradzujú plnenie vyživovacej povinnosti povinného rodiča (v tomto prípade otca).

Keďže nedošlo k zásadnej zmene pomerov (ktorá by odôvodnila zmenu výšky výživného pre maloleté dieťa v čase rozhodovania súdu), vo vzťahu k návrhu matky na zvýšenie výživného pre maloleté dieťa, súd návrh matky na zvýšenie výživného v celom rozsahu zamietol.

27. Podľa § 49 ods. 1 CMP, účastník platí trovy konania, ktoré vznikli jemu a jeho zástupcovi, ak nejde o trovy konania, ktoré platí štát.

Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak CMP neustanovuje inak.

Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradit' trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

Rozhodovanie o trovách konania v civilnom mimosporovom konaní nie je založené na zásade úspechu strán v konaní. V konaní neboli preukázané také okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania z dôvodu spravodlivosti. Účastníci konania napokon ani priznanie nároku na náhradu trov konania nežiadali.

Účastníci konania ani úhradu trov konania nežiadali.

Preto súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, v súlade s ustanovením § 52 CMP.

28. V závere súd poznamenáva, že prvoradým právom a povinnosťou rodičov je o maloleté deti riadne sa starať a nie súdiť sa (o deťoch – s deťmi), čo by malo byť tou poslednou, krajne nevyhnutnou možnosťou. V takomto konaní by rodičov nemal nikto podnecovať (vrátane súdov).

29. Zákonná sudkyňa A. J. J., po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, stala sa dočasne práceneschopnou (viac ako 6 týždňov).

Podľa ustanovenia § 51 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnkov, ak odsek 5 citovaného zákona neustanovuje inak, náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny, prerozdeľujú sa už pridelené veci aj v prípade a) dlhodobej šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená. 30. Vec (pôvodne pridelená zákonnej sudkyňi A. J. J.) bola prerozdeľovaná dňa 13. 9. 2023 novému zákonnému sudcovi, v súlade s ustanovením § 51 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnkov a Rozvrhom práce Okresného súdu Žilina na rok 2023, a to náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí, ktorý vyhotovil toto rozhodnutie.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, a to do 15 (pätnásť) dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia na Okresný súd Žilina.

V odvolaní je potrebné:

- uviesť, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sa ním sleduje, spisová značka,
- označiť rozhodnutie, proti ktorému odvolanie smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde prvej inštancie a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné.

Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods. 1 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 CMP, odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Poučenie o spôsoboch výkonu tohto rozhodnutia (§ 120 CMP):

Ak osoba povinná podľa tohto rozhodnutia dobrovoľne nespĺní, čo jej ukladá vykonateľné rozhodnutie (povinnosť zaplatiť peňažnú sumu – výživné, nedoplatok na výživnom), môže osoba oprávnená z rozhodnutia podať návrh na vykonanie exekúcie podľa § 46 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Podľa ustanovenia § 63 ods. 1 Exekučného poriadku, ak podkladom na exekúciu je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu možno vykonať:

- a) zrážkami zo mzdy a z iných príjmov,
- b) prikázaním pohľadávky,
- c) predajom hnutelných vecí,
- d) predajom cenných papierov,
- e) predajom nehnuteľnosti,
- f) predajom podniku,
- g) príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Podľa ustanovenia § 63 ods. 2 Exekučného poriadku, ak ide o vykonanie exekúcie na vymoženie peňažnej pohľadávky, ktorá bez príslušenstva ku dňu doručenia návrhu na vykonanie exekúcie neprevyšuje 2 000 eur (ďalej len „drobné exekúcie“), nemožno exekúciu vykonať predajom nehnuteľnosti, v ktorej má povinný hlásený trvalý pobyt alebo prechodný pobyt podľa osobitného predpisu; právo zriadiť exekučné záložné právo na nehnuteľnosť tým nie je dotknuté. Za drobnú exekúciu sa nepovažuje exekúcia na vymoženie pohľadávky na výživnom.

Podľa ustanovenia § 63 ods. 3 Exekučného poriadku, exekúciu predajom nehnuteľnosti, v ktorej má povinný prihlásený trvalý pobyt alebo prechodný pobyt podľa odseku 2, možno vykonať výnimočne na základe schválenia súdu, ak sú voči povinnému vedené viaceré exekúcie, v ktorých sa vymáhajú pohľadávky prevyšujúce v súhrne 2 000 eur a exekútor preukáže, že peňažná pohľadávka nemôže byť vymožená iným spôsobom. Návrh na schválenie predaja nehnuteľnosti podľa prvej vety môže podať exekútor, ktorý ako prvý v poradí na nehnuteľnosti zriadil exekučné záložné právo a na základe jeho písomného súhlasu aj exekútor, ktorého exekučné záložné právo bolo zriadené neskôr.

Podľa ustanovenia § 64 Exekučného poriadku spôsob vykonania exekúcie určí exekútor, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 167 a 172). Spôsob vykonania exekúcie určí exekútor tak, aby bol primeraný vymáhanej povinnosti a aby hodnota zabezpečeného majetku povinného zodpovedala hodnote vymáhanej povinnosti.

V prípade rozhodnutia súdu (alebo výroku rozhodnutia), ktorým bola upravená starostlivosť o maloleté dieťa (najmä zverenie, styk, zastupovanie, správa majetku) alebo iná, ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému dieťaťu, môže osoba oprávnená z tohto rozhodnutia domáhať sa výkonu práv a povinností upravených vo vykonateľnom rozhodnutí súdu, a to návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.